

BESZÉLGETÉS A XIII. ORSZÁGOS ZONGORAVERSENYRŐL

NÁDOR GYÖRGY ZONGORAMŰVÉSZ-TANÁRRAL, A ZSÚRI ELNÖKÉVEL

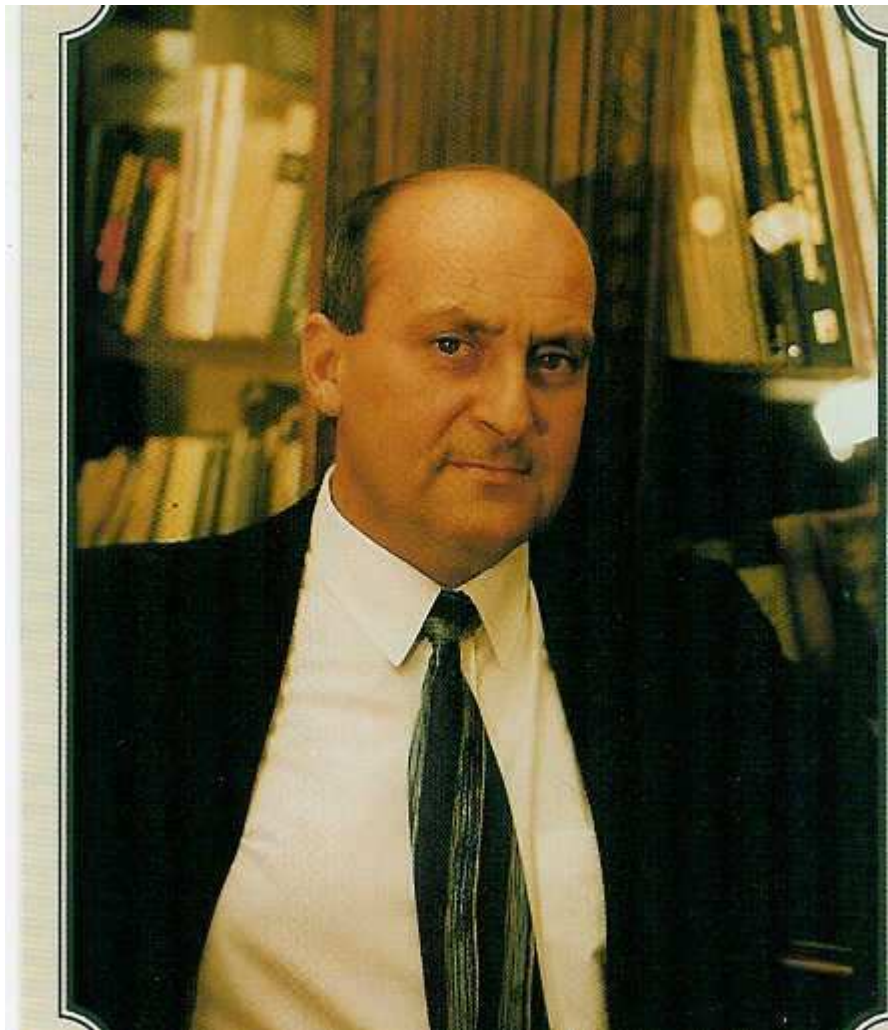
A *Vikár Sándor Zeneiskola AMI* 2013. március 22-24 között rendezte meg a XIII. Országos Zongoraversenyt Nyíregyházán. A versennyel **Sára Jenő** emlékének adóztak, aki a zongora tanszak vezetője, valamint megyei szakfelügyelő volt. Az 1977-ben létrejött és első alkalommal megrendezésre került Országos Zeneiskolai Zongoraverseny egyik meghatározó egyéniségeként élete végéig szolgálta a verseny ügyét.

A versenyt az *Emberi Erőforrások Minisztériuma* hirdette meg és előkészítője, szakmai szervezője az OKTATÁSI HIVATAL volt. Fővédnöke **dr. Kovács Ferenc** Nyíregyháza Megyei Jogú Város polgármestere, védnökei **Kőhegyi Edit Zsuzsanna**, a Klébelsberg Intézményfenntartó Központ Nyíregyházai Megyei Központi Tankerületének igazgatója és **Ember Csaba** a Magyar Zene- és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke, a Magyar Kultúra Lovagja voltak.

A nagy múltú és mára már minden részletében kiválóan szervezett és bonyolított verseny megnyitóján **Tamás Attila** az Intézet igazgatója köszöntötte a résztvevőket. Hangsúlyozta, hogy a rendezvény széleskörű támogatottsága mellett rendkívül fontosnak tartja, hogy a versenyre az ország kisebb városaiból is többen beneveztek. Új arcok, fiatal tanárok lelkesítő munkájának következményeként az ő növendékeik is vállalták a megmérettetést. Köszöntő szavait követően *dr. Kovács Ferenc* polgármester úr ünnepi beszéde nyitotta meg a versenyt. A díszhangversenyen az iskola volt növendékei, az előző országos zongoraversenyek díjazottjai, *Obbágy Márta* és *Horányi Tamás*, valamint Sára Jenő egykori növendéke *Anducska Katalin* zongoraművész lépett fel.

A zsűri elnökét, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem emeritus professzorát **Nádor György*** zongoraművészt kértem arra, hogy foglalja össze a versennyel kapcsolatos gondolatait.

N. Gy.

A zeneiskola igazgatója köszöntőjében keretbe foglalta az előttünk álló verseny fontosságát. Nagyon szép gesztusnak tartom, hogy ezzel a versennyel Sára Jenő emlékének adóztak. Felemelő és meghatározó érzés, hogy ilyen esztétikus környezetben zajlik a verseny. Rendkívül jó hangulatú légkört teremt látni ezt a fantasztikus készülődést diákok és tanárok részéről, szembesülni azzal, hogy milyen magas színvonalú utánpótlás van, nem csak tehetségben, hanem munkaerőben is, annak ellenére, hogy az iskolákban a feltételek koránt sem megfelelően adóztak. Sok átlagon felüli tehetség tűnt fel hihetetlenül megalapozott tudással! Engem elbűvölt a gyerekek technikai színvonala, hangzásban is.

Mennyi munkával lehet egy ilyen nívós versenyre felkészíteni a gyerekeket ahhoz, hogy kiemelkedően megállják a helyüket?

Csak magamból tudok kiindulni, mert az akadémián én is sokat tanítottam kicsiket. Életemnek egyik legszebb és legjelentősebb része volt, amit az előkészítőbe töltöttem és imádtam a gyerekeket. Csodálatos volt egy ilyen képlékeny anyaggal foglalkozni. Itt még lehet ráhatása az embernek. Még nem dőltek el dolgok, és óriási szerepe van a pedagógusnak, környezetnek, családnak. Nekem legtöbb problémám mindég a szülőkkel volt. Nem tudják a gyereket igazából a tanárra rábízni. Egy tanárban 100%-osan meg kell bízni, mert ha egy gyerek megérzi a bizalmatlanságot, az a gyerekbe is beépül. Fiatalabb tanár koromban én is elképesztően követelő voltam, rengeteget dolgoztam a növendékeimmel. Heti négy zongoraórájuk volt. De később rájöttem arra, hogy az igazi nagy tehetségek óriási önmegvalósító erővel rendelkeznek, velük kapcsolatban inkább az adja a gondot, hogy nagyon szeretnek külön utakon járni. Semmi közöset nem lehetett ezekre a gyerekekre mondani. Mindegyik pont attól volt egyéniség, hogy sehova nem lehetett őket besorolni, de elképesztően meghatározó figurák.

Így tehát bírálatában legfontosabb szempontnak tartja az egyéniséget?

Kezdetben meg kell tanulni a dolgokat. De ezek a zseniálisnak nevezhető gyerekek korukat meghaladóan nagyon elől járnak már, pillanatok alatt felfognak mindent. Én, ha hat évest hallgatok, akkor is mindig egyéniséget várok. Ahogy korban lépnek előre a gyerekek, a produkció szempontjából annál kevésbé fontos már a tanár. A nagy tehetségnek egyik mozgató rugója, hogy rendkívül gyors felfogású és mindenre fogékony. Mint a mágnes szív fel mindent, minden irányból. Elég ha versenyen egy korcsoportban akad egy ilyen tehetség. És most itt ezen a versenyen hallottunk néhány ilyen gyereket. Remek technika, remek intellektus. Nagyon fontos ebben a korban, hogy milyen tanár áll a gyerek mögött, mit tesz vele. De az önállóságra való hajlam, a leválni akarás igen hamar megjelenik.

Mindenki tudja, hogy vannak az átlagosnál csak kicsit tehetségesebbek, de róluk is feltételezhető, hogy megállják a helyüket egy versenyen. Viszont sokkal több munkát igényel a felkészítés és a gyerek felkészülése is. A szereplése mégsem hozza meg a talán várt sikert?

Nem jó megközelítés a kizárólagos sikerorientáltság! A zenetanítás embernevelés is! Koncentráció, érzelmi nevelés, állóképesség, sorolhatnám tovább. A versenyanyag kidolgozása mindezen tulajdonságokat csiszolja, és magasabb színvonalra emeli. Ebből a szemszögből nézve nagyon nagy jelentősége van egy versenynek. A tanárnak kellene a szülők felé ezt így beállítani. De én még egy kicsit előbbre mennék – alapkérdés az, hogy valaki fel tudja-e kelteni az érdeklődést! Mert ha valaki valamire rá tud kattanni, érdekli, az már magában foglalja a koncentrációt. A koncentráció az egy vegetatív dolog. Beindul valami az emberben egy fizikai céllal. Aki nagyon erősen akar koncentrálni, valójában nem tud figyelni. Merev lesz. Egy gyereknek hiába mondjuk, hogy „figyelj már fiam”. A gyerek valamilyen módon nyitott. Különböző színvonalakon, megtanul például nyelveket, egy csomó egyéb dolgot is, sokkal

jobban, mint egy felnőtt, mert nyitva vannak a lamellák az agyában. A tanárnak itt is óriási a szerepe, az hogy valamilyen irányába egy magnetikus hatást ki tud-e fejteni, mert az hozza magával a koncentrációt. Ezáltal ez fejleszthető is. Maga a memória kapacitás is: van egy született memória kapacitás, és van akinek százszor nagyobb, mint másnak, egyszer hall csak valamit és nem felejt el. De általában elképesztően le tud csökkenni a teljesítmény, ha nincs napi rendszerességgel használva. Másik válasz arra a kérdésre, hogy a zenetanulás miért fontos - mert sokkal nagyobb jelentősége van a koordinációnak abban, ahogy a dolgokat össze tudjuk kapcsolni. Akinek ez a képessége fiatal korában csiszolódik, kialakul, az az élet egyéb területén is minden más dologban segítségére lesz. Feltétlenül beszélnünk kell a zene lelki hatásáról. Tulajdonképpen mindenkinek kellene zenét tanulni. Mi mindent oldana meg egy családban, ha mind a két fél ilyen alapszinten kulturált lenne!

Véleménye szerint a különböző képességű gyerekekkel ugyan úgy kell foglalkozni?

Más a foglalkozás egy zseniális és más egy átlagos tehetségű gyerekekkel. Egész más volt a véleményem fiatal tanár koromban, mint ma. Ma már úgy látom, úgy gondolom, hogy a fejlődésnek, és a kifejlődésnek a lehetősége a növendékben rejlik. Ebbe egy tanárnak túlzottan beleavatkozni nem szabad. Ez nem azt jelenti, hogy nem kell mindent megadni egy gyereknek. 9-10 éves korban még nem lehet valakiről eldönteni, hova fejlődik.

Ha nem is tudatosan szétbontva, de talán meg lehet fogalmazni, hogy az egyéniség mellett milyen tulajdonságok összetevőjeként bírálható egy versenyző előadása? Gondolom, erre a kérdésre adott válasza mindenkit érdekelne.

Legalább négy-öt kategóriára le kellene ezt a kérdést bontani. Például van egyfajta szellemi képesség, intelligencia, ami minden esetben átüt egy játékon. De ugyanakkor az okos zenélés „hazug” is lehet. Tanárom Zempléni Kornél zongoraművész fogalmazta meg ezt így. Az emberi karakter és kifejező készségen belül számtalan apró részlet megformálása, apró jellegzetességek tesznek végső fokon színessé egy produkciót.

A motorikus képességet, ha nincs is mögötte ez a bizonyos karakter, tudja Ön díjazni?

Én tudom! A virtuozitáson keresztül is ki tud egy gyerek tűnni. Ez is egy tehetség. Rám is hatással van, különösen, ha a gyerek még fiatal. De ha más szempontból is megfigyeljük, a gyakorlott fül számára hallható, hogy be van-e tanítva, olyan típus-e, aki zeneileg csak a tanárának kéréseit teljesíti. Van egy mozgásvágy a gyerekekben, és ha a hangszeren ez valamilyen módon megjelenik, egyfajta tehetségként értékelem, amire sok mindent rá lehet építeni. Ez is egy kapcsolási rendszer az agyban és nem tudjuk, hogy a reflexek hogy alakulnak majd ki. Még azt is ki merem mondani, hogy a gyorsaságnak van bizonyos esetekben művészi hatása. A darabtól függ. De természetesen értékesebbnek tartom a bonyolultabb lelkületű,

intelligens zenész típust. Azt azonban nem merném állítani, hogy mindenkinél ki lehet alakítani az ennek kifejezéséhez szükséges virtuóz technikát. Ez is egyik ága annak a már említett legalább öt alapszempontnak, amit természetesen még sok ágra le lehetne bontani. De ha valakinek nincs meg a muzikalitása, akkor mit csinál? Nagyon fontos az, ahogy egy gyerek elkezd énekelni. Másik része viszont a manualitás, és az intelligencia, hogy milyen gyorsan tanul valaki. Ha egy gyerek lassan tanul, már eleve kiesik. Azt elég korán látni lehet, hogy a lehetőségek hogy vannak behatárolva, szellemileg nem veszi valaki a dolgokat, nem elég jó a memóriája, nem elég ügyes a keze, tehát valami hiányzik. Természetesen 9-10 éves korban egy gyerek zenei jövőjét még nem lehet minden esetben egyértelműen megítélni.

Rendkívül fontos az idegrendszer milyensége is. Sokszor hallottam már pici gyerekekkel kapcsolatban is, hogy idegesség miatt nem játszott jól. Itt jönnek be aztán zavaró tényezőként az előadásra ráerakódott külsőséges dolgok. De még az is nagyon fontos, hogy valaki hogy néz ki a színpadon. Viccesen szoktam mondani, hogy a hallgatóság egyik fele mindig a másik nemhez tartozik! Még ilyen befolyásoló tényezők és összefüggések is léteznek valaminek az elbírálása alkalmával.

Van olyan típusú diák is, aki soha nem lesz önálló. Ahogy megyünk az életben előre, érettebb korban már elvárható, hogy a diák átvált a felnőtt gondolkodásába és dönteni tudásába.

A műsorválasztásban cél olyan nehézségi fokot kitűzni, ami az illető tudását szinte meghaladja?

Ez teljesen attól függ, hogy egy tehetségnek milyen a kapacitása. A versenyzők között volt valaki, aki 15 évesen a Brahms: Paganini-variációk-ból játszott részleteket, nagyszerűen. Egy ilyen tehetségnek nem mondhatom azt, hogy ne tanulja a darabot. Ugyan akkor elképzelhetetlen, hogy egy átlagos képességű gyerek ezt el tudja játszani. Szerintem az anyag kiválasztásánál van egy nagyon személyre lebontható dolog. A kiemelkedő tehetségek például sokszor az órára minden tanítás nélkül már úgy hoznak el egy darabot, hogy az hihetetlen élményt és meglepetést okoz. Értelmetlen beleszólni, mert ő pontosan tudja, miről van szó. Nem gürcölve, hanem örömmel jutott el a saját megfogalmazásához. Én az etüdöknél mindig egy fokkal nehezebbet adok meg, hogy a gyerek küzdjön vele. Egyik legfontosabb szempont, hogy a tanár fel tudja mérni a „megtől-meddig” intervallumot. Ez a tanár legszentebb feladata, vagyis a darabválasztás következményeinek előzetes koordinálása. Ha például egy gyereknek nem jó a polifon hallása, ne játsszon túl nehéz Bachot. Ha nem ügyes, ne játsszon túl nehéz etüdot. Az egyéni oktatás az értelmét itt kapja meg. Nincs két egyforma gyerek, nem lehet sémákat kimondani. Én ezért nem szeretem, amikor általában tananyagról beszélünk. Hogy mi a nehéz, az rendkívül relatív dolog.

Nemzetközi trend, hogy a legtöbb tanár feszíti a növendékeit a nehéz darabok felé....

Ústi nad Labem-ben egyik zsűrizésem alkalmával volt például 12 éves orosz gyerek, aki Liszt rapszodiát játszott. Természetesen ő nyerte meg a versenyt. Hiába játszik valaki egy ilyen produkció mellett csodálatosan egy kis noctürnt, nem nyerhet vele. A nehézségi fok ilyen értelemben döntő tud lenni. De a tanárnak meg kell hallani azt a pillanatot, amikor a gyerek már majdnem bele gebed egy nehéz darabba!

Emlékszem, lehettem tán 10-11 éves, amikor megkérdezték tőlem, hogy mi akarok lenni. „Zongoraművész” – válaszoltam. Én személy szerint mindég azt tűztem ki célul magam elé, hogy egy kicsit többet vállaljak, mint amit várhatóan meg tudok oldani.

Tehát kimondható, hogy jónak tartja a tendenciát, miszerint emeljük a tétet?

Nyilvánvalóan az a legfontosabb, hogy legyen öröme a gyerekeknek a saját zenélésében, de emellett a válaszom: igen, jónak tartom.

Mi a véleménye a csoportos oktatásról?

A zeneoktatásban individuumokat keresünk, és nem véletlen, hogy egy gyerek külön jár zeneórára. Fontos, hogy figyel a tanár és növendék *egymásra*, ez egyfajta nagyon bensőséges kapcsolat. Ha ezt két vagy három felé kell megosztani, szétesik az egész. Lehetséges, hogy kicsi gyereknél a csoportban oktatás még hatékony. Lehet szolfézst, vagy táncot így oktatni, de minden, ami egy bizonyos profizmus felé megy, egyéni jellegű dolog kell legyen.

A digitális zongorákról mi a véleménye?

Én a harmadik helyre sorolnám. Az első az angol mechanikás nagy zongora, azután következik a pianinó, majd a digitális hangszer. Ezen lehet gyakorolni, nem olyan nehéz az átállás a hagyományos hangszerre. A probléma az, hogy bizonyos hangigényt nem elégít ki. Én igazából nem támogatom. De ha a mennyiségi oktatást veszem alapul, feltétlenül hasznos.

Tudom, hogy nagyon sokat tanít Japánban. Ilyen típusú versenyen zsűrizett-e? Az ottani elvárásoknak mik a szempontjai?

Körülbelül 16.000 résztvevője van az ottani zongoratanárok szövetségének. Nehéz összehasonlítást tenni, mert nem abból a mennyiségből merítenek, mint mi. Japánban szinte minden családban tanulnak zenét. Az ottani hasonló verseny egy hihetetlen nagy seregszemle, végtelenül széles sávon. De verseny. Ez egy piramis, és nyilván az csak a csúcsa, aki kijön belőle, akiket mi látunk. Minden korcsoportban 3-4 szűrős nagy előválogatók vannak. Szerintem minden népnek van egy nemzeti karaktere. Kétszer zsűriztem kint. Ott 8

korcsoportra osztják a gyerekeket. Az első díjas kap egy teljes ösztöndíjat a londoni Royal College-ba. Én ezt a társaságot zsűriztem. Nyolcan voltunk a zsűriben.

Válaszolva a kérdésre: először is a japánok hallatlanul rugalmasak, ügyesek. Kézügyességben születetten ügyes nép a japán. Van egy belső igény a családokban, hogy – bár tudják, hogy a gyerek nem lesz művész – igénylik, hogy a társadalomban ne maradjon hátrébb, mert nem tanul zenét. Bennük van a vágy, hogy menni kell előre. Sokkal nagyobb ügyet csinálnak abból, hogy valaki előre jusson, mint nálunk. De ha valaki igazán tehetséges, ott nincs nemzeti hátrány vagy előny. Most már nincs az a nagy elválasztó beton fal, ami volt egy évszázaddal ezelőtt. A zenei kultúrájuk teljesen versenyképes az amerikai, vagy az európai zenéléssel. Érzik a zene karakterét. Nagyszerű minőség és tudás birtokában vannak. A kisebb egyetemeken azonban megfigyelhető egyfajta erodálás.

A verseny egészét tekintve, a keresztmetszetére visszagondolva, mi az összbenyomása?

A nyíregyházi zongoraversenynél a minőség létrehozását már a több évtizedes hagyomány is kicsiszolta. A háttérben nagyon nemes és jó szándékú kollégák munkálkodnak. Azt kell mondanom, hogy ez a verseny európai színvonalú rendezvényé nőtte ki magát. Országos versenyen itt most egy fantasztikusan magas színvonal volt. Túlzás nélkül állíthatom, elképesztő tehetségek jöttek elő. Úgy gondolom, nemzetközileg ugyan úgy meg tudjuk állni a helyünket, mint évtizedekkel ezelőtt. A nagy tehetség széles látókörű, nem feladat teljesítő! Úgy éreztem, hogy akik első helyre kerültek, igazi nagy tehetségek. Elragadó és megható volt, annyira egybe volt az egész társaság. Öröm, hogy kisebb helyekről, fiatal tanárok is részt vettek. És meg kell állapítsam, hogy nagyon jó tanerők.

Mind a növendékek, mind a diákok nagy meglepéssel távoztak, nem éreztem azt, hogy a kedv lankadna. Esetleges negatív hatása a versenynek, hogy a tanár vár valamit, és nem kapja meg. Ez sajnos minden versenyben benne van. Nem lehet ezzel mit kezdeni. A legjobb szülő és tanár az, akinek nincs elvárása a gyerekkel kapcsolatban. A verseny befejeztével azt a gondolatot kellene átérezni mindenkinek, amit mind a polgármester úr, mind az igazgató úr, és én is hangsúlyoztam, hogy a verseny mindenki számára hasznos volt, de szembe kell nézni már az indulásnál azzal a ténnyel, hogy nyerni csak néhány résztvevő tud. Ilyen keretben kellene elhelyezni annak megítélését, hogy elégedett-e valaki, vagy sem. Le kell vonni a tanulságot és máris a következő verseny felé tekinteni. Nem sikerült, nem baj, gyerünk tovább! Ez nagymértékben függ a tanár beállítottságától. Ha a tanári becsvágy nagyobb, mint amit az egész ügy megérdemel, ha kivetíti negatív érzéseit a növendékre, az rendkívül káros. Itt van a tanárnak irgalmatlanul nagy szerepe. Meg kell állapítania, hogy a másik növendék jobb vagy rosszabb. Állítom, hogy egy zsűriben mindig ott van a jó szándék. De egy sorrendet ki kell alakítani.

Mindemellett magát a verseny műfajt, mint olyant tekintve bennem sok idegenkedés is van, bizonyos negatív oldalát is látom. Ha nem lennének zenei versenyek az is nagy baj lenne. Ez az a bizonyos szükséges rossz. A verseny ténykérdés – meg kell mérettetnünk. Jó hogy van, de a végső kihatása sokszor negatív, mert sokkal kevesebb az öröm a végén, mint amit az ember elvárna. Ennek oka az a szigorú tény, hogy a gyerek nem kap díjat. Tehát elégedetlenséget, kiábrándultságot is eredményezhet. Az igazán jó és az igazán gyenge produkció nagyjából egyértelmű. A középmezőnnyel szokott probléma lenni. Ez egy elasztikus dolog. Sokszor szerencse kérdése is, ki hanyadik lesz.

Én nem hiszem azt, hogy egy zsűri teljesen tévedhetetlen, de a tévedésnek azt a fajtáját, hogy ok nélkül, feltételezett szándékkal valakit kiejtünk, nem tudom elképzelni. Alapvetően a tanárnak kellene letisztázni a gyerek és a szülő részére is, hogy az emberi fejlődés számára, - bármilyen pálya irányába is váltson valaki - összes vonzatával együtt mennyire fontos a zenével való foglalkozás. Óriási jelentősége van annak, hogy a fellépés megtanítsa koncentrálni, színpadra kiállni, és ehhez gyakorlat kell. A verseny az a faktor, ami a gyerekből az adott életkorban az ő szellemi maximumát kihozhatja. Fontosak az előzetes területi megmérettetések. De már annak is, aki oda eljut, legyen a munkája kellőképpen megdicsérve. Fokozatosan haladjunk, de minden foknak legyen meg az az örömszerző funkciója, amiért érdemes volt a gyerekeknek megdolgozni. Sok múlik itt a szervezésen, semmiképpen ne az legyen a munka folyamatának végeredménye, hogy akár egy gyerekek is a kedvét elvegyük a zenéléstől. Az én egyik legfontosabb konklúzióm: többen kellene, hogy versenyen elinduljanak! Mindenki, aki teheti, próbáljon meg egy versenyre felkészülni. A verseny végeztével el kell mondani, hogy a gyerek milyen irányba menjen tovább, mit tanuljon. A versenyzésnek az egyik legfontosabb eleme a konzekvencia levonása. Ez kellene a lényeg legyen, mert ez visz tovább, ez segít a következőkben.

Hogy fogadták a tanárok a kritikát?

Hihetetlen tömeg volt jelen a megbeszélésen. Szinte mindenki ott volt, én minden gyerekről írtam néhány mondatot, és azt el is mondtam. A tanárok általában jegyzeteltek. Egyértelmű volt, hogy mennyire fontos és útmutató a vélemény nyilvánításunk. Erkölcsileg lekötő dolog ez, olyan hatalmas felkészítő munka van egy-egy produkció mögött. Teljesen levesz a lábamról ez a hihetetlen figyelemmel teli munka, mintha szellemileg, lelkileg a tanár anyja lenne a gyerekeknek. Meg kell mondjam, hogy én az alapfokú tanárokat tiszteltem a legjobban. Azt is tudni lehet, hogy – különösen kisebb vidéki helyeken - nehéz körülmények között dolgoznak. Világosan látható a nyíregyházi seregszemlén, hogy megvan a tehetség-utánpótlás a gyerekek között, és bármilyen szempontot veszek alapul, nem vagyunk hátrébb. Nagyon pozitív érzéssel jöttem el, és úgy gondolom 99%-ban mások is.

Általános igény és elvárás volt már az elmúlt évtizedekben is, hogy a tehetséget a későbbiek folyamán gondozni kell! De meddig és hogyan?

Nagy változás van most ezen a téren. Létre jött egy új kezdeményezés az akadémián. Néhány kiválasztott szólista jelölt média előkészítő tanfolyamra jár. Arról van szó például, hogyan kell bemutatkozni egy interjún, hogy kell öltözködni a pódiumra, stb., tehát minden, ami nem a zene, de kell az érvényesüléshez. Ma már kimondhatjuk, hogy több mint 50-50 % a tehetség és az önmenedzselés aránya. Egyik külföldön élő volt növendékem szerint 20-80%. Ma egész más szemlélet uralkodik. Ezt a járulékos munkát nem szívesen vállalja át senki, de mondjuk ki, kötelező. Legjobb, ha a fiatal maga intézi ezt és megtanulja mindazt, ami ehhez szükséges. Ez egyre fontosabb lesz, és aki ezt nem teszi, óhatatlanul lemarad. Hogy, hogy alakul majd ezeknek a gyerekeknek a sorsa, arra nem tudjuk a választ, nem tudjuk, mit hoz a jövő. Magyarországra vetítve a kérdést, kimondhatjuk, hogy nálunk sok a tehetség, mindég túltermelők voltunk. Ma már adott a mozgástér, a tehetségeink elmehetnek külföldre is, részt vehetnek nemzetközi nagyobb versenyeken.

Bizonyára megfogalmazódott néhány általános észrevétele az előadott művekkel kapcsolatban ...

Nem igazán győztek meg a Bach előadások, bár említhetnék néhány kiválót is. Általában mindenki kopogva, egy dinamikai szinten játszotta ezeket a műveket. Úgy tűnt, hogy ez tendencia. Nem értek vele egyet. Egyik favorit volt a B-dúr Partitából a Gigue. Ezt a legkülönbözőbb előadásokban hallottuk.

Ez befolyásolta a pontozást?

Nem mondható. Általában jellemző volt még az óvatos pedálozás. Én jobban megbocsájtom, ha valaki kockáztat, és beragad egy pedál, mint amikor hiányzik emiatt egy akkord alsó hangja. Kocsis mondta egyszer, hogy bizonyos helyeken „lehet pedálozni, de nem akarom hallani!” Vagyis annyit lehet, amennyi nem zavar. Emellett a pedáltól egy hang gazdagabb, felhangdúsabb is lesz.

Néhány nem zenei észrevételemet említeném még meg. Az összlétszámot kissé kevésnek tartottam, gondolván arra, hogy a versenyt három évenként rendezik.

Régebben úgy gondoltuk, hogy elnöiesedik a szakma. Itt pedig most sokkal több fiú volt – ez is újdonság. Mitől történt ez a változás vajon?

Figyelemre méltó volt, hogy a negyedik korcsoportban milyen sokan és valóban nagyon jól, felkészülten játszottak. Volt olyan versenyév, amikor csak hárman jelentkeztek ebben a

kategóriában, most pedig 21-en! Akár azt is jelentheti, hogy a családok a más pályára készülő fiatalok zenével való foglalkozását fontosnak, fontosabbnak tartják, mint korábban?

A nyíregyházi iskolának csodálatos kis koncertterme van, és nagyszerűek voltak a hangszerek is. A színpadon egy elsőrangú Kawai zongora és egy Bösendorfer állt. Érdekes, hogy csaknem mindenki a Kawait részesítette előnyben. Úgy tudom, intenzíven használják is a termet, részt vesznek a város kulturális életében, 60-70 koncertet rendeznek egy tanévben, és az események állandó közönséget vonzanak. Az iskola külföldi városokkal tartott kapcsolatrendszere is figyelemre méltó. A tradíció kötelez. A minisztérium, cégek, szövetségek, alapítványok, a hagyomány rangjának megfelelően nyújtottak támogatást a verseny bonyolításához. A zsűri nevében is köszönet ezért!

Én pedig köszönöm a gondolatébresztő, rendkívül értékes beszélgetést.

Ábrahám Mariann

A BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

ELNÖKE:

NÁDOR GYÖRGY zongoraművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára, Budapest

TAGJAI:

BECHT ERIKA, a Járdányi Pál Zeneiskola tanára, Budapest

BÖGÖS-MINYA ÁGNES, a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanára, Debrecen

CSABAY CSILLA, a Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanára, igazgatóhelyettese, Miskolc

GRÜNWALD BÉLA, zongoraművész, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar és a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola tanára, Debrecen

A RENDEZVÉNY TÁMOGATÓI:

Antikvárium és Könyvesbolt A Babó-hoz, Nyíregyháza

Charon-Trade Kft., Nyíregyháza

Emberi Erőforrások Minisztériuma, Budapest
Euroadvance Közgazdasági Tanácsadó Kft., Nyíregyháza
Euro-Kontax Mérnök Iroda Tanácsadó, Szolgáltató és Könyvelő Kft., Debrecen
Európa Hotel és Étterem, Nyíregyháza
Felbermann Éva Édességbolt és Kávézó, Nyíregyháza
Ferenczy György Alapítvány-Chopin Társaság, Budapest
FHB Jelzálogbank Nyrt., Budapest
Fidelio Média Kft., Budapest
Fonalkód kézműves műhely, Nyíregyháza
GHS Port Informatika Kft., Nyíregyháza
Gprint Iroda, Nyíregyháza
Hungaro Chemicals Kft., Nyíregyháza
Integráció a Minőségi Fejlesztésért Közhasznú Alapítvány, Nyíregyháza
Jeunesses Musicales Hungary Egyesület, Budapest
Ke-Víz 21 Zrt., Nyíregyháza
Körépterv Kft., Nyíregyháza
Lap-X Könyvesbolt, Nyíregyháza
Liszt Ferenc Társaság, Budapest
Liszt Ferenc Zongoraszalon, Budapest
Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége Tehetséghidak Program, Budapest
Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége
Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete
Marso Kft., Nyíregyháza
Mokka Cukrászda, Nyíregyháza

Napfelkelte Közhasznú Alapítvány, Nyíregyháza
Nyíregyházi Kenyérgyár Kft., Nyíregyháza

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Nyírség Ital Kft., Nyíregyháza

Oktatási Hivatal, Budapest

Opus-Music Kft., Nyíregyháza

Örökségünk Könyvkiadó Kft., Nyíregyháza

Phoenix Légrugó Technológia Kft., Nyíregyháza

Piano Bébi Alapítvány, Szombathely

Polip Music Kft., Nyíregyháza

START Rehabilitációs Foglalkoztató és Intézményei Közhasznú Nonprofit Kft.,
Nyíregyháza

Tulipa Kereskedelmi Kft., Nyíregyháza

Universal Music Publishing Editio Musica Budapest Zeneműkiadó Kft., Budapest

Újfa-Vill Bt., Nyíregyháza

Varró Margit Alapítvány, Fót

Vinnai Ékszer Kft., Nyíregyháza

Zeneakadémia Alapítvány, Budapest

Zenekultúra Támogatásáért Alapítvány, Nyíregyháza

Zsom-Tex Kft., Nyíregyháza

RÉSZTVEVŐ INTÉZMÉNYEK:

Apagy, Vivaldi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Balassagyarmat, Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Balatonfüred, Ferencsik János Zeneiskola

Békéscsaba, Bartók Béla Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény,
Zeneiskola

Budakalász, Kalász Suli Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Budapest XVII. ker., Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola

Budapest XXI. ker., Fasang Árpád Zenei Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest IX. ker., Ferencvárosi Ádám Jenő Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest II. ker., Járdányi Pál Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola

Budapest VIII. ker., Józsefvárosi Alapfokú Zeneművészeti Iskola

Budapest XIX. ker., Kispesti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest XVI. ker., Rácz Aladár Zeneiskola Táncművészeti, Képző- és Iparművészeti Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest XII. ker., Solti György Zeneiskola

Budapest V. ker., Szabolcsi Bence Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest VI. ker., Tóth Aladár Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Budapest XI. ker., Weiner Leó Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola

Debrecen, Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola - Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Dunakeszi, Farkas Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Eger, Farkas Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola

Esztergom, Zsolt Nándor Alapfokú Zene- és Művészeti Iskola

Érd, Lukin László Alapfokú Művészeti Iskola

Gödöllő, Frédéric Chopin Zeneiskola

Győr, Liszt Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Jászberény, Palotásy János Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola

Kecskemét, Kecskeméti Művészetoktatási Intézmények M. Bodon Pál Zeneiskolája

Kecskemét, Kecskeméti Művészeti Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Kodály Zoltán Ének-zenei iskolája

Miskolc, Miskolci Egressy Béni - Erkel Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Nyíregyháza, Vikár Sándor Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola

Pécs, Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központ Művészeti Iskola

Pécs, Városcsoponti Iskola Liszt Ferenc Zeneiskolája

Salgótarján, Váczi Gyula Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Szeged, Hammido Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Szeged, Király-König Péter Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola

Szentendre, Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola

Székesfehérvár, Hermann László Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Vác, Bartók Béla Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Veszprém, Veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Csermák Antal Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

FELKÉSZÍTŐ TANÁROK

Aczélné Sályi Orsolya

Atyiné Baranyai Melinda

Bakonyiné Gasparics Mária

Barta Katalin

Bánó Veronika

B. Csermely Zsuzsanna

Borosné Sugár Ildikó

Bujdosóné Csáki Edit

Czuczu Irina

Dankovics Valéria

dr.Domoszlai Erzsébet

Domsz Géza

Do Nhu Phuong Hong

Eckhardt Gábor

Fesztóry Ágnes

Gaál Natália
Gerhát László
Gerhátné Papp Rita
Hagyó Lászlóné
Halászné Veres Zsuzsa
Heizer Zsófia
Hotziné Ördögh Margit
Illyésné Szűcs Zsuzsanna
Iván Katalin

Jámborné Skripeczky Mariann
Kisrómay Andrea
Kiss Julianna
Kovács Éva Mária
Kovács László
Krokovay Gizella

Kruppáné Janka Erzsébet
Lajos Katalin

Losó Dávid
Lovas László
Marczisákné Gödöllei Gyöngyi
Megyimóreczné Schmidt Ildikó
Miskei Lászlóné
Nagy Gábor
Dr. Némethné Kovács Ildikó
Nyíró Gábor
Pólikné Smid Ildikó
Réti Tamás
Richter Annamária
Roszkos Péterné
Sármai József
Sigmondné Erős Andrea
Somogyvári Ildikó
Szabó Antalné
Szabó Istvánné
Szelecsényiné Juhász Éva

Szilvási Katalin
Szirmainé Szimon Edina
Telek Zsuzsa
Uhrin Sándorné
Valkóné Ivanics Mária
Varga Ákos
Vigh Kristóf
Vitárius Imréné
Zalavári Istvánné
Zsigmond Zoltán

Sára Jenő
1939-2009

Sára Jenő zongora tanszakvezető és megyei szakfelügyelő az 1977-ben indult Országos Zeneiskolai Zongoraverseny létrejöttének meghatározó egyénisége volt, aki a verseny anyagának összeállításán kívül sokat tett a verseny elfogadtatásáért az országos szervezeteknél. Az előkészületekhez, a verseny lebonyolításához megfelelő segítő partnerekkel, országos szaktekintélyekkel elsőként állt a verseny mellé.

Sára Jenő 1964-ben végzett Pécsen a Zeneművészeti Főiskolán. Ez évtől a Nyíregyházi Zeneiskola zongoratanára volt 20 éven át. 1984-től a Nyíregyházi Művészeti Szakiskola zongoratanára, mely intézmény megalapításában is része volt. Szakmai tudásával, gyermekszeretetével a zeneművészetbe vetett nagyfokú hivatástudatával gazdagította az iskola és Nyíregyháza város zenei életét. Több növendéke országos és nemzetközi versenyek díjazottja volt.

Név: NÁDOR GYÖRGY

1957-1961: Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium (tanárai Zempléni Kornél, Huzella Elek)

1961-1966: Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (tanárai: Wehner Tibor, Sándor Frigyes)

Posztgraduális tanulmányok, mesterkurzusok:

1966-1968: Csajkovszkij Konzervatórium, Moszkva – L. Natanszon osztályában aspirantúra

Oktatói tevékenység:

1968-tól folyamatosan tanít a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen

Tanítványok sikerei:

Mocsári Károly (számos nagy nemzetközi verseny győztese és helyezette),

Tóth Péter (budapesti és weimari Liszt verseny győztese, és számos egyéb versenygyőzelem),

Réti Balázs (Dublin, nemzetközi verseny: I. díj)

Koczor Péter (Barcelona, nemzetközi verseny: I. díj)

Krausz Adrienn (Cincinnati, nemzetközi verseny: I. díj),

Fülei Balázs (XXV. "Ettore Pozzoli" Nemzetközi Zongoraverseny: III. díj; XIII. Nemzetközi Csajkovszkij verseny: a legjobb zongorakísérő díja; Arcangelo Speranza Nemzetközi Zongoraverseny: I. díj; The International Holland Music Sessions-től elnyerte a "New Masters On Tour" díja)

Vendégtanári állások, mesterkurzusok:

1970: zsűrizés – Belgrád, Jeunesse Musicales

1988: zsűrizés – USA (Salt Lake City, Gina Bachauer International Piano Competition)

1991: zsűrizés, mesterkurzus – Ausztrália (Sydney International Piano Competition)

1992: zsűrizés, mesterkurzus – Izrael (Rubinstein International Piano Competition)

1994: szemináriumi vezetőtanár, zsűritag – UNISA, Dél-Afrika (Pretoria, Johannesburg)

1995: szemináriumi vezetőtanár – USA (Texas Christian University - Fort Worth)

4 alkalommal mesterkurzus – Olaszország, Ancona

Visszatérő zsűritag a Monza International Piano Competition, a Senigallia International Piano Competition

Lassan 30 éve rendszeresen zsűrizik és tart kurzusokat Japán egyetemlein és főiskoláin:

- Tokyo: Toho University, Toho College, Kunitachi, Tokyo College of Music
- Osaka: Ondai University
- Kobe, Fukuoka, Sendai, Fukui, Kyoto, Nagoya, Kanazawa, Yamagata

Fontosabb koncertek:

A 70-es és 80-as években rendszeresen koncertezett Magyarországon és a világ számos táján (pl. Olaszország, USA a Liszt Ferenc Kamarazenekarral, Szovjetunió, Németország, Csehszlovákia). Kamarapartnerei voltak Rolla János, Kiss András, Frank Mária, Lovas György.

Díjak, kitüntetések:

1982, 1985 - Kiváló Tanár